

ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМИ ЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ

*Татаринська Тетяна Вікторівна
студентка Донецького
державного університету управління*

*Борисенко Анжела Михайлівна
ст. викл. Донецького
державного університету управління
e-mail: tanuxa706@mail.ru*

Складний кризовий період в Україні сприяв загостренню низки проблем, зокрема проблеми зайнятості, напруги на ринку праці, недосконалості регулювання попиту і пропозиції робочої сили з боку держави й механізмів соціального захисту звільнених працівників. Таким чином, проблема зайнятості та соціальної захищеності населення на сьогодні є актуальною і болючою як для суспільства, так і для держави взагалі.

У зв'язку з цим виникає необхідність вивчення цих проблем з метою визначення можливостей надання цьому процесу регульованих форм. Сьогодні одним з головних напрямків становлення цивілізованого ринку праці в Україні є розробка теоретично обґрунтованої політики зайнятості. З цієї точки зору особливо актуальним стає комплексний аналіз механізму формування та регулювання зайнятості працездатного населення.

Проблемам зайнятості населення України багато уваги приділяють у своїх працях Е.Романюк, В. Близнюк, В. Будкіна, Т.Коропчук, Л.Шевченко, Н.Глевацька, В.Міхайлович та інші. У науковій літературі проблема зайнятості розглядається з економічної точки зору, а питання удосконалення державної політики в сфері зайнятості є суттєвими та потребують подальшого дослідження.

Зайнятість населення являє собою діяльність частини населення щодо створення суспільного продукту (національного доходу). Саме в цьому полягає її економічна сутність. Зайнятість - найбільш узагальнена характеристика економіки. Вона відбиває досягнутий рівень економічного розвитку, внесок живої праці в досягнення виробництва.

В економічній ситуації, що склалася в 2009 – 2012 рр. у світі та в Україні зокрема, безробіття стало однією із основних соціально-економічних проблем, зумовивши поглиблення бідності, соціальної нестабільності, зростання злочинності, недовикористання суспільних ресурсів.

Сьогодні не відчувається покращання ситуації в жодній з країн. Державна політика України у сфері зайнятості не відповідає умовам нестабільної економічної ситуації. Різке скорочення обсягів виробництва, зменшення кількості робочих місць, зростання рівня цін призводять до збільшення чисельності безробітних, зменшення реальних доходів громадян, зубожіння населення. У кризових умовах необхідно звернути увагу на оптимізацію зайнятості, розвиток малого та середнього бізнесу, забезпечення рівних можливостей на ринку праці [1].

Падіння промисловості України в січні 2009 року було найглибшим, починаючи з повоєнних років, а будівництво різко знижує обсяги виробництва вже другий рік поспіль. Враховуючи, що промисловість та будівництво формують 1/3 ВВП, економіка України на 1/3 вже перебуває в кризі, а інші 2/3 економіки знаходяться "на підході" до кризи. "Дно" кризи поки що не спостерігається, є перспектива різкого обвалу та тривалої депресії промисловості. Спад валового внутрішнього продукту в січні 2009 року відносно до аналогічного місяця 2008 року становив близько 15 % [2]. В січні 2012 р., у зрівнянні з 2011 роком, рівень безробіття зріс до 1,9%. На 1 лютого 2012 р. в Державній службі зайнятості було зареєстровано 520,9 тис. безробітних (482,8 тис. у грудні), з них 398,4 тис. (365,3 тис. у грудні) отримують допомогу з безробіття. Середній розмір допомоги на одного безробітного становив 917 грн. (845 грн. в грудні 2011 р.). Безробіття міського населення склало 286,2 тис. осіб, сільського - 234,7 тис. [3].

Мінімальний розмір виплат на випадок безробіття встановлено фондом загальнообов'язкового державного соціального страхування на 2012 р. у розмірі 544 грн. [3].

Міжнародна організація праці (МОП) попереджає, що світ зіткнувся з терміновою необхідністю створити в найближче десятиліття 600 млн. нових робочих місць, щоб забезпечити стійке зростання і зберегти соціальну єдність. В цілому рівень світового безробіття за прогнозами МОП в цьому році може вирости з 197 млн. до 225 млн. осіб (з 6% до 6,9%) [3].

На сучасному етапі розвитку економіки все більшої актуальності набуває нова стратегія управління процесами регіонального відтворення трудових ресурсів, яка дозволить змінити уявлення й стереотипи та створити прогресивну технологію управління зазначеною сферою. Основні чинники, що ускладнюють це завдання, пов'язані з:

- посиленням доцентрових тенденцій в економічних системах різних ієрархічних рівнів;
- послабленням мотиваційної основи продуктивної трудової діяльності.

Практична реалізація відтворення трудових ресурсів передбачається у:

- визначенні стратегічних і тактичних завдань державної регіональної політики щодо відтворення робочої сили в контексті змін у розподілі функцій і повноважень між центральними й регіональними органами влади;
- обґрунтуванні загальної схеми, форм і методів планування й прогнозування ринку праці та зрушень у сфері зайнятості населення;
- розвитку територіальної системи соціального партнерства як засобу взаємодії регіональних органів влади, профспілок та роботодавців, спрямованого на поліпшення умов відтворення робочої сили [1].

На основі матеріалу можна зробити такі висновки:

- зайнятість населення є найважливішою характеристикою ринку праці;
- питання ефективної зайнятості населення є особливо актуальним в умовах нестабільної економіки;
- до основних причини безробіття в Україні можна віднести:
 - міграцію робочої сили,
 - спад економіки і відповідне скорочення сукупного попиту на робочу силу;
 - важкі умови праці;
 - нерегулярну виплату заробітної плати.

Для вирішення проблем Держава повинна активно висувати та реалізовувати програми політики покращення зайнятості.

Основні напрями політики боротьби з безробіттям:

- оптимізація зайнятості,
- розвиток підприємництва,
- сприяння посиленню здатності працівників до адаптації,

- забезпечення рівних можливостей на ринку праці.

Література

1. Н.М. Глевацька Зайнятість населення України в умовах нестабільної економічної ситуації: основні проблеми і напрями їх вирішення// Н. Глевацька, В. Михайлович/ Наук. праці КНТУ. - Економічні науки.- 2010. - №17. - С. 25-27.

2. Економічна криза в Україні: виміри, ризики, перспективи // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nis.gov.ua>.

3. Рівень безробіття в Україні на початок 2012 року. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://news.dtki.com.ua/show/ukr/article/16435.html>

4. Про зайнятість населення: закон України від 1 березня 1991 року N 803-XII.//В редакції Закону N 662-IV від 03.04.2003. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.liga.ua